

ДОГОВІР ПРО СПЛАТУ АЛІМЕНТІВ

Д. Черних,

студентка 5 курсу юридичного факультету

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Однією з форм добровільної сплати аліментів є укладання договору про сплату аліментів, що є новелою нового СК України.

До суб'єктів, які можуть укласти між собою договір про сплату аліментів, закон відносить подружжя та батьків неповнолітньої дитини.

Згідно зі ст.189 СК України батьки мають право укласти договір про сплату аліментів на дитину, у якому визначити розмір та строки виплати. Умови договору не можуть порушувати права дитини, які встановлені законодавством.

Крім цього, відповідно до ст.18 СК України кожен учасник сімейних відносин, який досяг чотирнадцяти років, має право на безпосереднє звернення до суду за захистом свого права або інтересу. Ст.179 СК України вказує на те, що неповнолітнім дітям надається право брати участь у розпорядженні аліментами, які одержані на їх утримання. Відповідно до ст.6 СК України неповнолітньою вважається дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років. Уявляється, що дитина вправі отримувати певну суму

коштів для задоволення духовних, освітніх потреб тощо. Батько, який проживає з дитиною, за рахунок аліментів та особистих коштів повинен утримувати дитину, надавати їй харчування, одяг, нести витрати, пов'язані з навчанням та вихованням.

Законодавством передбачено також укладання договору про сплату аліментів на повнолітніх дітей, які продовжують навчання, та непрацездатних повнолітніх дітей. Норма ст. 201 СК України є відсильною - вона передбачає, що стосунки про сплату аліментів за договором між батьками та повнолітніми дітьми регулюються ст.189 СК України. Таким чином, законодавством закріплюється однаковий порядок укладання договору про сплату аліментів як на неповнолітніх дітей, так і на повнолітніх.

Отже, суб'єктами, що укладають договір про сплату аліментів перш за все можуть виступати батько та мати, кожен з яких в залежності від того, з ким проживає дитина (діти), є аліментозобов'язаною особою з однієї сторони та одержувачем аліментів – з іншої. Учасником даних відносин є також дитина (донька та/або син), на користь якої договір укладається. Той з батьків, хто отримує аліменти по суті є лише посередником у відносинах між другим з батьків та дитиною, бо договір укладається на користь перш за все її прав та законних інтересів.

Відповідно до СК України сплата аліментів може проводитись примусово або в добровільному порядку.

Розмір аліментів, які підлягають сплаті за договором, визначається самими сторонами. Як за договором, так і за рішенням суду, вони можуть визначатися у частці від доходу батьків, у твердій грошовій сумі, а також одночасно в частках до заробітку та твердій грошовій сумі.

Сімейним законодавством України не регламентується чіткий порядок укладання, виконання, розірвання договору про сплату аліментів та визнання такого договору недійсним, але за своєю правовою природою такі договори слід відносити до цивільно-правових правочинів, що дозволить поширити на

них загальні норми цивільного законодавства про правочини та договори і досягти впорядкування правового регулювання договірних відносин, підставами яких є договори про добровільну сплату аліментів

Договір укладається у письмовій формі і нотаріально посвідчується. Ця норма свідчить про диспозитивний характер договірних правовідносин щодо сплати аліментів. Законодавець надав право сторонам цих правовідносин самим визначати обсяг та порядок здійснення аліментного обов'язку. Угода про сплату аліментів по суті є добровільним актом зобов'язаної особи і одержувача аліментів.

Перевагою договору про сплату аліментів виступає можливість визначення розміру утримання більшою сумою, ніж та, що може бути призначена за рішенням суду. Сторони договору мають право врахувати всі передбачувані і непередбачувані витрати і за спільною домовленістю внести цю суму в договір, керуючись виключно інтересами дитини. Ще однією суттєвою перевагою договору про сплату аліментів є визначення оптимальних (опопільно вигідних для сторін) строків сплати аліментів.

Певним недоліком договору про сплату аліментів є певна неузгодженість норм СК України та інших актів цивільного законодавства, що прямо чи опосередковано регулюють відносини щодо договірної форми сплати аліментів. Зокрема ст.179 СК України передбачає, що аліменти, одержані на дитину, є власністю того з батьків, на ім'я якого вони виплачуються. Оскільки зміст права власності (відповідно до Цивільного кодексу України) складається з права володіння, користування та розпорядження майном, то один з батьків, хто отримує аліменти, може витратити ці кошти за власним розсудом. Незважаючи на те, що сімейним законодавством передбачений контроль органів опіки та піклування за цільовим витрачанням аліментів, власник аліментів має право вчиняти будь-які дії щодо цих коштів. Наприклад, одну частину витратити на задоволення власних потреб, іншу – на дитину.

У разі невиконання сторонами вимог закону щодо нотаріального посвідчення договору, він не матиме юридичної сили і вважатиметься недійсним. За таким договором неможливо застосувати примусове стягнення аліментів. Недотримання нотаріальної форми породжує відсутність права вимоги щодо боржника в аліментному зобов'язанні.

За відсутності належним чином оформленого договору зацікавлена особа має право вимагати стягнення аліментів тільки у судовому порядку.

Науковий керівник: О.В. Розгон